

38§ Lausunnon antaminen kuntarakennelakiluonnoksesta

Kaupunginhallitus 7.1.2013 § 9

Valmistelija: hallintojohtaja Esa Laukkanen

Valtiovarainministeriön Kunta- ja aluehallinto-osaston lausuntopyyntö
22.11.2012 VM162:00/2011:

Lausuntopyyntö kuntarakennelakiluonnoksesta

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Osana kuntauudistusta hallitus käynnisti syksyllä 2011 hallitusohjelman mukaisen koko maan kattavan selvityksen kullekin alueille tarkoituksenmukaisesta kunta- ja palvelurakenteesta. Kunnallishallinnon rakenne -työryhmän selvitys Elinvoimainen kunta- ja palvelurakenne (valtiovarainministeriön julkaisuja 5a/2012 ja 5b/2012) valmistui helmikuussa 2012.

Valtiovarainministeriö asetti helmikuussa 2012 kuntarakennelakia valmistelevalle työryhmälle, jonka tehtävänä oli seurata ja arvioida kunta- ja palvelurakenneselvityksestä saatavaa palautetta ja sen pohjalta laatia yhteenveto alue- ja kuulemiskierroksesta sekä tehdä uudistuksen vaikutusarviointi ja laatia tarkennettu esitys uudistuksen kriteereistä ja toteuttamistavoista. Lisäksi työryhmän tuli valmistella luonnos hallituksen esityksestä kuntauudistusta ohjaavaksi rakennelakiksi.

Hallitus linjasi kuntauudistuksen etenemistä iltakoulussaan 5.6.2012 sekä antoi seuraavana päivänä tiedonannon eduskunnalle kuntauudistuksen etenemisestä (VNT 2/2012 vp). Hallitus antoi linjauksissaan määrittelemiensä tarkastelunäkökulmien perusteella tarkempien uudistuksen kriteerien valmistelun rakennelakia valmistelevalle työryhmälle tehtäväksi. Työryhmän valmistelemaat tarkemmat kriteerit vahvistettiin hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmässä 27.6.2012.

Nyt kyseessä oleva kuntarakennelakiluonnos on valmisteltu hallituksen linjausten pohjalta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nykyistä kuntajakolakia, ja samalla lain nimike muutettaisiin sen sisältöä paremmin kuvaavaksi kuntarakennelakiksi. Lakiin lisättäisiin säännökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityspäätteistä ja niistä poikkeamisesta sekä muutettaisiin kuntien yhdistymisen talou-

dellista tukea koskevia säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan kiellilain muuttamista eräiltä osin.

Sosiaali- ja terveystieteellinen ministerityöryhmä on linjannut palvelurakennemuutosten jatkoa 15.11.2012. Näitä linjauksia koskeva muistio on tämän lausuntopyyntöni liitteenä 4.

Kuntien selvitysvelvollisuus ja selvityspäätteet ovat seuraavat:

- Väestöpohja vähintään 20 000 asukasta
- Työpaikkaomavaraisuus vähintään 80 %, työssäkäynti/ pendelöinti, vähintään 25 % (jos ylittyy, selvitysvelvollisuus syntyy) ja yhdyskuntarakenne: ympäristökeskuksen taajamarakenne pohjana
- Kunnan taloudellinen tilanne: selvitysvelvollisuus niillä kunnilla jotka ovat erittäin vaikeassa asemassa tai joissa talous on kriisityymässä.

Iisalmen osalta ei kuntarakennelaki suoraan aiheuttaisi toimenpiteitä, koska kuntarakennelakiluonnoksen mukaisen vahvan peruskunnan tunnusmerkit täyttyvät.

Kuntaliitto korostaa kuntalähtöisyyttä rakennemuutoksessa. Kuntaliiton toimitusjohtaja Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma sanoo, että kuntien on syytä keskustella tulevaisuudesta myös yhdessä ja ottaa aktiivisesti alueellisen kehittämisvastuu ja vastuu kuntalaisten peruspalvelujen turvaamisesta ikärakenteen ja talouden kiristyessä. Vaihtoehtoisia ratkaisuja on selvitettävä mahdollisimman monipuolisesti kuntalaisten hyvinvoinnin, osallistumisen ja paikallisen elinvoiman näkökulmasta, pitkällä aikavälillä. Kuntaliitto korostaa, että lakiesityksen mukaan päätöksenteko kuntaliitoksista perustuu pääsääntöisesti kuntien yhteiseen esitykseen. Valtioneuvoston toimivaltaan ei olla laajentamassa kriisikuntia lukuun ottamatta.

Kuntaliiton tiedotteessa otetaan kantaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä tulevaisuudessa. Kuntaliitto pitää realistisena, että vahvat peruskunnat vastaisivat sosiaali- ja terveydenhuollon laajennuksesta perustason palvelujen järjestämisestä ja merkittävää osasta sairaalahoitoa. Jos peruskuntaratkaisuu ei ole edellytyksiä, voisivat kunnat muodostaa vastuullisia SOTE-alueita. Kuntien ja alueiden näkemysten ja mallien toimivuuden tutkimiseksi on selvityshenkilöryhmän asettaminen tarpeen.

Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa 7.3.2013 mennessä oheisesta luonnoksesta yleisesti sekä erityisesti lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- selvitysvelvollisuudesta, selvityspäätteistä (ml. poikkeuspäätteistä) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä;
- esityksen sisältämistä määrärajoista ja menettelyistä;

- valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta;
- yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä;
- sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Lisätietona jaetaan:

- Lausuntopyyntö liitteineen

Vs. kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää käynnistää lausunnon valmistelun ja päättää valmistelun jatkotoimista.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti kutsua Ylä-Savon kuntien edustajat keskustelutilaisuuteen pyydetyistä lausunnoista.

Toimenpiteet:

Kutsut keskustelutilaisuudesta.

--

Kaupunginhallitus 18.2.2013 § 119

Valmistelijat: hallintojohtaja Esa Laukkanen ja yhteysjohtaja Kaarina Kursukangas.

Asian valmistelua on jatkettu ja kaupunki kutsui Ylä-Savon kuntien luottamushenkilöjohdon pohtimaan 30.1.2013 kuntarakenneuudistusta ja sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Kaikki Ylä-Savon kunnat esittivät näkemyksensä asiasta.

Naapurikuntien käyttämissä puheenvuoroissa todettiin, että jokainen kunta antaa omat lausuntonsa, eikä tässä vaiheessa ole halua käynnistää mitään uusia laajempia yhteistoimintaselvittelyjä. Useissa puheenvuoroissa tuotiin myös esiin, että naapurikunnissa on kiinnostusta yhteistyöhön ja yhteisten palvelujen tuottamiseen.

Tilaisuudessa esitetty materiaali toimitetaan kaupunginhallitukselle lisätietona.

Iisalmen kaupungin osalta todetaan Valtiovarainministeriön Kunta- ja aluehallinto-osaston lausuntopyyntöön seuraa:

1. Selvitysvelvollisuudesta, selvityspennoista (ml. poikkeuspennnoista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä. Kaupungilla ei ole huomauttamista asiaan.

2. Esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä. Kaupungilla ei ole huomauttamista menettelytapoihin. Esitykseen sisältyvät määräajat sen sijaan ovat liian kireät ottaen huomioon, että on epätodennäköistä, että kuntarakennelaki tulee voimaan jo 1.5.2013. Iisalmen kaupunki ehdottaa, että ilmoitus ministeriölle minkä kunnan kanssa tai kuntien kanssa se selvittää kuntarakennetta tulisi tehdä 31.12.2013 mennessä (ehdotus 30.11.2013) ja yhdistysseleitys tulisi tehdä 30.9.2014 mennessä (ehdotus 1.4.2014).

3. Valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta. Kaupungilla ei ole huomauttamista asiaan.

4. Yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä. Iisalmen kaupunki toteaa, että avustukset ovat riittämättömät. Yhdistymisavustusten määrää tulisi korottaa kaksikertaiseksi jos niillä halutaan olevan kannustavaa vaikutusta. Myös valtionosuuksien vähenemisen korvaamista tulisi jatkaa vähintään yhden valtuustokauden ajaksi.

5. Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti. Tähän lausuntopyynnön kohtaa Iisalmen kaupunki toteaa:

Ylä-Savossa aloitti v. 2010 alusta Paras- puitelain mukainen Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, jonka jäsenkuntia ovat Iisalmi, Kiuruvesi, Sonkajärvi ja Vieremä. Yhteistoiminta-alueen väestöpohja 39 772 henkilöä (31.12.2012).

Kuntayhtymä järjestää jäsenkuntien puolesta kunnille lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut lukuun ottamatta lasten päivähoitoa. Kuntayhtymä järjestää lisäksi ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun palvelut. Kuntayhtymä hoitaa Iisalmen puolesta työllisyyden edistämiseen liittyviä tehtäviä. Kuntayhtymä vastaa yhteistoiminnassa palvelujen tuottajien kanssa jäsenkuntien väestön erikois- ja erityistason sairaanhoidosta sekä kehitysvammaisten erityishuollosta. Kuntayhtymässä on Iisalmen aluesairaala sekä Koljonvirran psykiatrisen sairaala, jossa on myös selviämisasema ja päihdeyksikkö. Kuntayhtymän palveluja ostavat myös muut Ylä-Savon kunnat.

Kuntayhtymän perustamisen jälkeen yhteistoiminta-alueella on ollut kaksipuolainen järjestelmä; Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä vastaa laajasta perustasosta ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin Kuopion Yliopistollinen sairaala erityistason erikoissairanhoidosta. Kuntayhtymien välillä on ollut jo vuosia tiivistä yhteistyötä, työnjakoa ja kumppanuuslääkäratoimintaa.

Kuntayhtymän palvelurakenteita on uudistettu, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon sekä sosiaali- ja terveystoimen integraatiota ja avohoitoa sekä matalan kynnyksen palveluja on kehitetty. Kuntayhtymä on pystynyt järjestämään alueen väestölle palvelut hoitotakuun edellyttämässä laajuudessa ja aikataulussa.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän väestöpohja ei täytä palvelurakennuudistuksen linjausta 50 000 asukkaan väestöpohjasta. Palvelujen laatu, turvallisuus ja osaamisen turvaaminen sekä infrastruktuuri ovat kuitenkin kokemuksen mukaan riittäviä nykyisellä väestöpohjalla. Iisalmen kaupungin taloudellinen kestävyys ja vakaus ovat kunnossa. Sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset tulee jatkossakin kohdentua kuntiin aiheuttamisperiaatteen mukaan.

Iisalmen kaupunki suhtautuu myönteisesti ottamaan vastaan uusia kuntia yhteistoiminta-alueelle ja kuntayhtymän jäseneksi. Kaupunki on valmis jatkamaan kuntayhtymän jäsenkuntana tai toimimaan vas- tuukuntana.

Iisalmen kaupunki pitää tärkeänä, että kaupungilla on suora omistajaohjaus sekä laajennetun perustason että erityisvastuutason palvelunjärjestäjiin.

Lisätietona:

- Kaarina Kursukankaan ja Esa Laukkasen materiaalit kuntarakennuudistuksesta

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää antaa kuntarakennelakiluonnoksesta se- losteen mukaisen lausunnon.

Lisäksi Iisalmen kaupunki kannattaa nykyisen sairaanhoitopiirin toi- minnan säilyttämistä

Päätös:

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Lisäksi päätettiin lisätä lausuntoon, että Iisalmen kaupunki kannattaa nykyisten sairaanhoitopiirien säilyttämistä.

Toimenpiteet:

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuusto 25.2.2013 § 38

Lisätietona jaetaan:

- Lausuntopyyntö
- Kaarina Kursukankaan ja Esa Laukkasen materiaalit kuntarakennuudistuksesta

Kaupunginhallituksen esitys:
Kaupunginhallitus päättää antaa kuntarakennelakiluonnoksesta selosteen mukaisen lausunnon.

Lisäksi Iisalmen kaupunki kannattaa nykyisen sairaanhoitopiirin toiminnan säilyttämistä.

Päätös:

Keskustelun kuluessa Seppo Kääriäinen teki ehdotuksen, että lausunnosta poistettaisiin lause: ” Kaupunki on valmis jatkamaan kuntayhtymän jäsenkuntana tai toimimaan vastuukuntana.” Seppo Kääriäisen esitystä kannatti Riikka Pirkkalainen.

Koska oli tehty kaupunginhallituksen esityksestä poikkeava kannatettu esitys oli asiassa äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan päätösehdotuksen: ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä äänestävät ”Jaa ” ja ne, jotka kannattavat Kääriäisen esitystä äänestävät ” Ei”. Äänestysesitys hyväksyttiin yksimielisesti. Äänestystavaksi hyväksyttiin nimenhuutoäänestys. Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 26 Jaa-ääntä ja 17 Ei-ääntä, äänestyspöytäkirja tämän pöytäkirjan liitteenä.

Kaupunginvaltuuston päätökseksi tuli kaupunginhallituksen esitys.

Toimenpiteet:

Ote lausuntona Valtiovarainministeriölle

Otteen tarkastamattomasta pöytäkirjasta oikeaksi todistaa:

Iisalmessa 3.4.2013

Sanna Rönkkö
hallintosihteeri